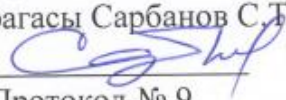

«МАКУЛДАШЫЛГАН»
Аккредитациялык Кеңештин
төрагасы Сарбанов С.Т.

Протокол № 9
04.07.2024-ж.

«БЕКТЕМИН»

Директор Кошоева Б.Б.

**Жогорку окуу жайларынын
негизги билим берүү программаларын
программалык аккредитациялоонун
СТАНДАРТТАРЫ**

Көз карандысыз аккредитация, рейтинг жана тастыктоо институтунун
Эксперттик кеңеши тарабынан сунушталган

Рецензенттер:

- *Н.К.Расулова, э.и.к., КЭУ ИИУнун доценти, АРТКИнин эксперти*
- *М.К.Чимчикова, т.и.к., КМТУнун доценти, АРТКИнин эксперти*
- *Р.Ч.Осмонова, т.и.к., КМТУнун доценти, АРТКИнин эксперти*

Жогорку окуу жайларынын негизги билим берүү программаларын
программалык аккредитациялоонун стандарттары / Түзүүчүлөр.:
Б.Б. Кошоева, А.Р.Абдылдаева, Э. Жениш кызы. – Бишкек, 2024. – 16 б.

Бул стандарттар статусуна, уюштуруу-укуктук формасына,
ведомстволук баш ийүүсүнө жана менчигинин түрүнө карабастан жогорку
кесиптик жана жогорку окуу жайынан кийинки билим берүү уюмун
программалык аккредитациялоонун тартибин даярдоого жана ишке
ашырууга карата талаптарды аныктайт.

©АРТКИ, 2024

©Кошоева Б.Б.

© Абдылдаева А.Р.

© Жениш кызы Э.

МАЗМУНУ

1. Колдонуу чөйрөсү	5
2. Нормативдик шилтемелер	5
3. Терминдер жана аныктамалар	6
4. Белгилер жана кыскартуулар	7
5. Программалык аккредитацияны өткөрүү процедурасы	8
6. Стандарттар	11
Стандарт 1 “Билим берүү программалары»	
Стандарт 2 «Кабыл алуу, таануу жана сертификаттоо»	
Стандарт 3 "Окуучуга багытталган окутуу жана студенттердин сабакка жетишүүнүсүн баалоо"	
Стандарт 4 «Педагогикалык жана окуу-көмөкчү кызматкерлер»	
Стандарт 5 «Материалдык жана маалыматтык ресурстар»	
Стандарт 6 «Илимий-методикалык жана изилдөө иштери»	
7. Өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүнүн тартиби	15
8. Адабият	15

Кириш сөз

1. “Аккредитация, рейтинг жана тастыктоо көз карандысыз институту” (АРТКИ) коомдук фонду тарабынан иштелип чыккан жана киргизилген.
2. 04.07.2024жылы АРТКИ КФнын директорунун № 2/008 буйругу менен бекитилген жана күчүнө кирген.

Бул стандарт “Билим берүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 15-майындагы № 246 “Билим берүү тармагындагы аккредитациялоо боюнча ченемдик укуктук актыларды бекитүү тууралуу” токтомунун ченемдерин ишке ашырат.

НЕГИЗГИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАЛАРЫНЫН ПРОГРАММАЛЫК АКРЕДИТАЦИЯНЫН СТАНДАРТАРЫ ЖАНА КРИТЕРИЙЛЕРИ

Негизги жоболор

1. Колдонуу чөйрөсү

1.1 Бул стандарттар ЖОЖдун НББП программалык аккредитациясын өткөрүүнү жана жогорку окуу жайларына талаптарды аныктайт.

1.2 Бул стандарттар ЖОЖдун статусуна, уюштуруу-укуктук формасына, ведомстволук баш ийүүсүнө жана менчигинин түрүнө карабастан, программалык аккредитациялоо процедурасын жүргүзүүдө колдонулат.

1.3 Бул стандарттар билим берүү программаларын ишке ашыруучу ЖОЖдорго, жогорку кесиптик, жогорку окуу жайынан кийинки билим берүүнүн, ошондой эле жогорку кесиптик билимге гана тиешелүү.

2. НОРМАТИВДИК ШИЛТЕМЕЛЕР

Бул стандартта төмөнкү ченемдик документтерге шилтемелерди колдонот:

2.1 Кыргыз Республикасынын 2023-жылдын 11-августундагы № 179 “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамы.

2.2 2021-2023-жылдарга Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү концепциясы.

2.3 2021-2040-жылдарга Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү стратегиясы.

2.4 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2021-жылдын 4-майдагы № 200 “Кыргыз Республикасында 2021-2040-жылдарга билим берүүнү өнүктүрүү программасын бекитүү тууралуу” токтому.

2.5 Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 15-майдагы No 246 “Билим берүү тармагындагы аккредитациялоо боюнча ченемдик укуктук актыларды бекитүү тууралуу” токтому.

2.6 Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин Жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты.

2.7 Европалык жогорку билим берүү мейкиндигинде (ESG) сапатты камсыздоо боюнча стандарттар жана колдонмолор (жаңы версия) (2015-жылдын 14-15-майда билим берүү министрлеринин Ереван конференциясында бекитилген).

2.8 ECTS (Европалык кредиттерди которуу жана топтоо системасы) колдонуу боюнча колдонмо. - Европа Биримдигинин Басылмалар кеңсеси, 2015-жыл, ISBN 978-92-79-43562-1 (2015-жылдын 14-15-майында билим берүү министрлеринин Ереван конференциясында бекитилген).

3. ТЕРМИНДЕР ЖАНА АНЫКТАМАЛАР

Бул колдонmodo "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана билим берүү жаатындагы Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларына ылайык терминдер жана аныктамалар колдонулат.

Аларга кошумча ушул стандарттарда төмөнкүдөй аныктамалар белгиленген:

Аккредитация - билим берүү уюмунун же анын айрым билим берүү программаларынын деңгээлин аккредитациялык агенттик тарабынан баалоонун жол-жобосу, анын жүрүшүндө билим берүү уюмунун же билим берүү программасынын белгилүү бир критерийлерге жана стандарттарга ылайык келиши таанылат.

Программалык Аккредитация - билим берүү уюмунун айрым программдарынын белгилүү бир критерийлерге жана стандарттарга ылайыктуулугун баалоо жол-жобосу.

Европалык кредит которуу жана топтоо тутуму (European Credit Transfer and Accumulation System - ECTS): берилген окуу натыйжаларына жетишүү үчүн зарыл болгон студенттин окуу жүктөмүнө негизделген система. Нормага ылайык, 60 кредит бир окуу жылында студенттин толук окуу жүктөмүнө туура келет.

Билим берүү программаларынын сапаты. Окуучулардын жана бүтүрүүчүлөрдүн компетенттүүлүк деңгээлинин билим берүү стандарттарын ишке ашыруучу уюм тарабынан белгиленген билим берүү стандарттарынын талаптарына жана кошумча талаптарга ылайык келиши.

Компетенттүүлүк - белгилүү бир чөйрөдө анын натыйжалуу жемиштүү иши үчүн зарыл болгон окуучуну (окуп жаткан адамды) билим берүүгө даярдоонун алдын ала белгиленген социалдык талабы (ченеми).

Студенттерди окутуунун акыркы натыйжалары - бул программанын аягында студенттер ээ болууга тийиш болгон компетенциялардын, билимдердин жана жөндөмдөрдүн жыйындысы.

Кредит (зачеттук бирдик): студенттин жүгүн мүнөздөө үчүн дисциплинанын бирдиктерине туура келген сандык маани, аны аяктоонун зарыл аты жана ЖОЖдо толук жылдык академиялык окууну аяктоо үчүн жалпы ишке карата ар бир курс боюнча зарыл иштин көлөмүн чагылдырат. ECTS кредитти керектүү ишти аткаргандан кийин жана жетишилген окуу натыйжаларына ылайыктуу баа алгандан кийин гана алууга болот.

Модуль: билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу дисциплинасынын бир бөлүгү, билим берүүнүн, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык аяктоону талап кылат.

Билим берүү кызматтарынын мониторинги: билим берүү иш-аракеттеринин процесстери жана проценти жөнүндө маалыматтарды чогултуу жана талдоо.

Негизги билим берүү программасы - даярдоонун тиешелүү багыты боюнча билим берүү процессинин максаттарын, күтүлүүчү натыйжаларын, мазмунун жана ишке ашырылышын жөнгө салуучу окуу-методикалык алдын-ала божомолдоонун жыйындысы.

Керектөөчү-продукция же кызмат алуучу уюм же адам (окутуучулар, үйрөтүүчүлөр, алардын ата-энелери, иш берүүчүлөр, мамлекет).

Тышкы аудиторлор комиссиясы тарабынан ЖОЖго баруусу – аккредитациялоо процессинин жалпы кабыл алынган бөлүгү болуп саналган тышкы баалоонун компоненти. Тышкы аудиторлор-эксперттер ЖОЖдун өзүн-өзү баалоо материалдарын текшерүү, профессордук–окутуучулук курам, студенттер, кызматкерлер менен маектешүү жана көрсөтүлгөн кызматтардын сапатын жана натыйжалуулугун баалоо, ошондой эле аларды өркүндөтүү боюнча сунуштарды берүү үчүн жогорку окуу жайына барышат. Баруунун натыйжасы болуп жогорку окуу жайдын аудити боюнча отчет эсептелет;

Жол-жобосу - ишти же процессти жүзөгө ашыруунун белгиленген ыкмасы.

Процесс - "кирүүлөрдү" "чыгууларга" айландыруучу ишмерлердин өз ара байланышкан жана өз ара аракеттенүүчү түрлөрүнүн жыйындысы.

Окутуунун натыйжалары - негизги билим берүү программасы / модулу боюнча окутуунун натыйжасында алынган компетенциялар.

Сапат системасы - белгиленген эрежелер жана кабыл алынган усулдар менен сапат менеджментинин белгилүү бир функцияларын аткарган жана билим берүү программасынын бардык бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик стандарттарга ылайык белгиленген талаптарга жооп берүүсүн камсыз кылган уюмдагы жол-жоболордун, бөлүмдөрдүн жана кызмат адамдарынын жыйындысы.

Аккредитациялоо стандарттары - аккредитациялоо жол-жобосуна талаптарды белгилөөчү аккредитациялык органдын документтери.

Керектөөчүлөрдүн канааттануусу - керектөөчүлөрдүн алардын талаптарын аткаруу даражасын кабыл алуусу.

Натыйжалуулук - жетишилген натыйжа менен колдонулган ресурстардын ортосундагы катыш.

4. БЕЛГИЛЕР ЖАНА КЫСКАРТУУЛАР

Ушул колдонмодо төмөнкү белгилер жана кыскартуулар колдонулат:

КР - Кыргыз Республикасы;

КР БИМ - Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги;

АК - аккредитациялык кеңеш
АРТКИ - аккредитациялоонун, рейтингдин жана сертификациялоонун көз карандысыз институту;
ЖОЖ - жогорку окуу жайы;
ИИИ – илимий изилдөө иштери;
МКТ – маалымат коммуникациялык технологиялар
НББП - негизги билим берүү программасы;
ОК – окумуштуулар кеңеши
ОКК – окуу көмөкчү курамы
ОМБ – окуу методикалык бирикме
ПОК - профессордук-окутуучулук курам;
ТЭК - тышкы эксперттик комиссия;
ECTS - европалык кредиттик которуу жана топтоо тутуму;
ESG – жогорку билим берүүнүн Европа мейкиндигиндеги сапат кепилдиги үчүн кабыл алынган стандарттары жана сунуштамалары;
(European Standards and Guidelines)

5. Программалык аккредитацияны өткөрүү процедурасы

Негизги жоболор

5.1 ЖОЖ тарабынан программаны аккредитациялоого арыз берүү, укук жана уруксат берүүчү документтердин көчүрмөлөрү тиркелет.

5.2 Билим берүү уюмунун арызын АРТКИ тарабынан карап чыгуу.

5.3 ЖОЖ үчүн программалык аккредитация процедурасын баштоо чечимин АРТКИ кабыл алынат. АРТКИ менен ЖОЖ ортосунда аккредитациялоо боюнча келишим түзүү.

5.4 Билим берүү уюмунун жана АРТКИнин жетекчилиги программаларды аккредитациялоонун теориясы, методологиясы жана технологиясы боюнча атайын семинарларда билим берүү уюмунун ички эксперттерине программаларды аккредитациялоонун критерийлерин жана тартибин түшүндүрүү боюнча тренингдерди уюштурат.

5.5 Билим берүү уюму тарабынан АРТКИ тарабынан белгиленген талаптарга ылайык өзүн-өзү баалоо жүргүзүү жана өзүн-өзү баалоо боюнча отчетту (орус же кыргыз тилдеринде) электрондук түрдө жана ар бир тил үчүн кагаз жүзүндө 1 нускада АРТКИге жөнөтүү.

5.6 ЖОЖдун өзүн-өзү баалоо отчетун талдоонун негизинде АРТКИ төмөнкү чечимдерди кабыл алууга укуктуу:

- өзүн-өзү баалоо боюнча отчеттун материалдарын тактоо зарылдыгы боюнча сунуштарды иштеп чыгуу;
- тышкы эксперттик баа берүүнү жүргүзүү;
- өзүн-өзү баалоо боюнча отчеттун ушул стандарттардын критерийлерине ылайык келбегендигине байланыштуу программаны

аккредитациялоо жол-жобосун жүргүзүү мүмкүн болбогондуктан, аккредитациялоо мөөнөтүн кийинкиге калтыруу.

5.7 Аккредитациялоону улантууда АРТКИ тышкы эксперттик комиссияны (мындан ары - ТЭК) түзөт, аны ЖОЖдун ишин баалоону жүргүзүү үчүн АРТКИнин директору бекитет. Анын курамына академиялык коомчулуктун өкүлдөрү, Кыргыз Республикасынын иш берүүчүлөрү жана студенттери, ошондой эле чет элдик эксперттер кирет.

5.8. Аккредитациялоону улантууда АРТКИ билим берүү уюму менен программаны аккредитациялоонун мөөнөттөрүн жана ТЭК визитинин программасын макулдашат.

5.9. Комиссиянын иш сапарынын узактыгы адатта 2-3 күндү түзөт. Сапардын жүрүшүндө ЖОЖ кызмат көрсөтүү боюнча келишимине ылайык ТЭКтин иши үчүн шарттарды түзөт:

- комиссиянын ар бир мүчөсүнө өзүн-өзү баалоо боюнча отчеттун электрондук жана кагаз версиясын берет;

- ТЭК мүчөлөрүн керектүү оргтехника менен камсыздайт;

- ТЭКтин иш сапарынын программасына ылайык инфраструктураны жана ресурстарды текшерүүнү, жолугушууларды, сурамжылоолорду, интервьюларды жана ТЭКтин ишинин башка түрлөрүн уюштурат;

- суралган маалыматты берет;

- ТЭКтин ишин фото жана видео тасмага тартууну уюштурат;

- Визиттин аягында билим берүү уюмдарынын кыскача баяндамасын жана ТЭК визитинин жүрүшү жөнүндө маалыматты камтыган АРТКИ АКтин отурумуна видеотасманы даярдайт.

5.10 Визиттин аягында тышкы эксперттик комиссия негизги билим берүү программаларын баалоо боюнча отчетту жана ТЭК визитинин жүрүшү жөнүндө презентацияны даярдайт.

5.11 Отчетто ТЭК сапарынын сыпаттамасы, АРТКИ стандарттарынын критерийлери боюнча университеттин иш-аракеттеринин ылайыктуулугуна кыскача баа берүү, университеттин ишмердүүлүгүн жакшыртуу жана сапатын камсыз кылуу боюнча сунуштар жана Аккредитациялык кеңешке сунуштар камтылган. Аккредитациялык кеңешке сунуштар университеттин статусу (аккредитациялоо/аккредитациядан өтпөө) жана аккредитациялоонун сунушталган мөөнөтү боюнча сунушту камтыйт.

5.12 ТЭКтин отчету, анын ичинде сунуштар ТЭК мүчөлөрү тарабынан жамааттык түрдө иштелип чыгат.

5.13 Аккредитациялык кеңеш тарабынан программаны аккредитациялоо жөнүндө чечимди кабыл алуу үчүн негиз болуп ЖОЖдун ишин баалоо жөнүндө отчет жана билим берүү уюмунун ишмердүүлүгүнө өз алдынча баа берүү жөнүндө отчет саналат.

5.14 ТЭКтин Төрагасы ТЭК визитинин жыйынтыгы боюнча Аккредитациялоо кеңешинин алдында сүйлөйт. Объективдүү себеп

болгон учурда АРТКИнин директору ТЭЖтин мүчөсүн АКнын отурумунда баяндама менен катышууга дайындайт. ТЭЖтин төрагасын алмаштыруу АРТКИ директорунун буйругу менен жол-жоболоштурулат.

5.15 АРТКИ АКтин өзгөчө компетенциясына университеттин негизги билим берүү программасын аккредитациялоо же аккредитациялоодон баш тартуу жөнүндө чечимдерди кабыл алуу кирет. Аккредитациялык кеңештин курамы анын иши жөнүндө жобого ылайык аныкталат. Жыйын кворум болсо өткөрүлөт. Аккредитациялык кеңеш тышкы эксперттик комиссиянын сунуштарына ылайык келбеген жүйөлүү чечимди кабыл алууга укуктуу.

Аккредитациялоо кеңеши төмөнкүдөй чечимдерди кабыл алат:

- аккредиттөө:
 - 5 жыл – бардык аккредитация стандарттарын сактоо шартында;
 - 3 жыл – бир аккредитация стандартына ылайык келбеген шартта;
 - 1 жыл – аныкталган кемчиликтерди жана аларды өркүндөтүү мүмкүнчүлүктөрүн жоюу талабы менен аккредитациялоонун эки стандарты сакталбаган учурда;
- аккредиттөөгө болбойт - экиден ашык аккредитациялык стандарттарга ылайык келбеген учурда.

5.16 АРТКИ чечимдин жыйынтыгы менен расмий катты жана негизги билим берүү программаларын аккредитациялоо жөнүндө сертификатты АРТКИнин директору кол койгон билим берүү уюмуна жөнөтөт. Андан кийин университетти аккредитациялоо жөнүндө чечим Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигине жөнөтүлөт жана АРТКИ сайтына жайгаштырылат. Тышкы эксперттик комиссиянын корутундусу да сайтка жайгаштырылат.

Негизги билим берүү программасына аккредитациядан өткөндүгү тууралуу күбөлүк алгандан кийин өзүнүн сайтында өзүн өзү баалоо боюнча отчет жарыялайт.

5.17. Эгерде Аккредитациялык Кеңеш терс чечим кабыл алса, АРТКИ кабыл алынган чечим менен билим берүү уюмуна кат жөнөтөт.

5.18. Билим берүү уюму Кызмат көрсөтүү келишимине жана Апелляцияларды жана даттанууларды кароо боюнча комиссия жөнүндө жобого ылайык белгиленген тартипте Аккредитациялоо кеңешинин чечимине даттанууну АРТКИге жөнөтө алат. Тышкы эксперттик комиссиянын жана Агенттиктин өкүлдөрүнүн компетенциясына шектенүү жаралса, же тышкы эксперттик комиссиянын мүчөлөрү тарабынан одоно бузууга жол берилсе, билим берүү уюму АРТКИге даттануу менен кайрыла алат.

6. СТАНДАРТТАР

Стандарт 1 «Билим берүү программалары»

НББПны ишке ашыруу билим берүү деңгээлдеринин квалификациялык алкактарына ылайык келген келечектеги адистердин кесиптик компетенттүүлүгүн калыптандырууга жана рыноктун керектөөлөрүн канааттандырууга багытталган. Билим берүү программасын ишке ашыруунун максаты - келечектеги адистердин квалификациялык талаптарга жооп берүүдө кесиптик компетенттүүлүгүн калыптандыруу жана өлкөнүн эмгек рыногунун керектөөлөрүн канааттандыруу. ЖОЖ ар кандай формаларга, деңгээлдерге жана колдонулган технологияларга, мониторинг жүргүзүү жана мезгил-мезгили менен баалоо форматына карата өзүнүн талаптарын аныктоого тийиш. НББПнын мониторинги жана мезгил-мезгили менен баалоо НББПнын максаттарына жетүүгө, окутуунун пландаштырылган натыйжаларын толук калыптандырууга багытталган.

Баалоо критерийлери

1.1. НББП билим берүү уюмунун миссиясына жана эмгек рыногунун талаптарына жооп берген так аныкталган билим берүү максаттарын жана окутуунун күтүлгөн натыйжаларын камтыйт. НББПнын бүтүрүүчүсүнүн модели иштелип чыккан.

1.2. Окуу жүктөмү, окуу ишинин эмгек сыйымдуулугу билим берүү тармагындагы КР ченемдик документтерине ылайык келет.

1.3. НББП теорияны жана практиканы натыйжалуу интеграциялап, студенттердин практиканын бардык түрлөрүн өткөрүү үчүн оорунду камсыз кылат.

1.4. Билим берүү уюму эмгек рыногундагы өзгөрүүлөрдү, иш берүүчүлөрдүн талаптарын жана коомдун социалдык суроо-талаптарын эске алуу менен НББПнын мазмунун жана түзүмүн кайра карап чыгууну камсыз кылууга милдеттүү.

1.5. НББП билим берүү процессинде инновациялык окуу-методикалык ресурстарды жана технологияларды колдонот. Билим берүү уюму окутуунун ар кандай формаларын жана ыкмаларын колдонууну камсыз кылууга тийиш.

1.6. НББП окуучулардын ар кандай топторун, алардын муктаждыктарын аныктайт, аларга ийкемдүү окуу траекторияларын берет жана кошумча билим берүү кызматтарын уюштурат.

Стандарт 2 «Кабыл алуу, таануу жана сертификаттоо»

Билим берүү уюму кабыл алууну, таанууну жана тастыктоону жөнгө салуучу аныкталган, жарыяланган жана ырааттуу колдонулуучу эрежелерди көрсөтүүгө тийиш.

Баалоо критерийлери

2.1. НББП окугандардын контингентин кабыл алуудан баштап бүтүргөнгө чейин саясатын көрсөтүшү жана анын жол-жоболорунун ачык-айкындыгын камсыз кылууга тийиш. Окутуунун бардык мезгилдерин жөнгө салуучу жол-жоболор (кабыл алуудан аяктоого чейин) аныкталууга, бекитилүүгө, жарыяланууга тийиш. НББП кабыл алуунун жыйынтыктарына талдоо көрсөтүп, алынган натыйжалардын негизинде аны дайыма жакшыртып турууга тийиш.

2.2. НББП жаңы кабыл алынган жана чет өлкөлүк студенттер үчүн атайын адаптация жана колдоо программаларын кароого тийиш. Студенттердин академиялык мобилдүүлүгүнүн болушу, ошондой эле окуу үчүн гранттарды алууга ЖОЖ тарабынан жардам көрсөтүүшү керек.

2.3. НББП окуучулардын окуу процессинде ийгиликтерди камсыз кылуу үчүн квалификацияларды жана мурунку билим берүү мөөнөттөрүн объективдүү тааныйт.

2.4. НББП жарнак жана маалымат таркатуу боюнча бирдиктүү саясатты жүргүзөт. Келечектеги абитуриенттер жана кесипкөй ишканалар менен иштөөнүн жакшы иштеген системасы бар.

3-стандарт «Окуучуга багытталган окутуу жана студенттердин сабакка жетишүүнүсүн баалоо»

Билим берүү уюму студенттерди окуу процессин биргелешип түзүүдө активдүү роль ойноого үндөгөн билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыздайт жана окуучулардын ишин баалоо бул ыкманы чагылдырат. Билимди баалоо ар бир окуучунун окуу максаттарына жетишүүсүнө объективдүү баа бериши керек. НББП кесиптик компетенттүүлүктү калыптандырууга көмөктөшүүчү жана студенттердин жеке муктаждыктарын жана мүмкүнчүлүктөрүн эске алган окуу чөйрөсүн түзөт.

Баалоо критерийлери

3.1. НББП окутуунун ар кандай ыкмаларын колдонуу жана окутуунун натыйжаларын баалоо боюнча кайтарым байланыш системасынын бар экендигин көрсөтүшү керек.

3.2. НББП окуучуларды баалоо процедуралары окуунун пландаштырылган натыйжаларына жана программанын максаттарына шайкеш келишин камсыз кылууга тийиш. НББП окутуунун натыйжаларын баалоо механизминин ырааттуулугун, ачыктыгын, жеткиликтүүлүгүн объективдүүлүгүн жана апелляцияны дагы камсыз кылууга тийиш. НББП студенттердин даттанууларына жооп берүү тартиби бар экендигин көрсөтүшү керек.

3.3. НББП окуучулардын окуусун таштоо себептерине мониторинг жүргүзөт жана окуудагы жетишкендиктерди жакшыртуу боюнча чараларды көрөт.

3.4. НББП окуучулардын ар кандай топторунун муктаждыктарын эске алуу менен ишке ашырылат. НББП окутуунун жана контролдун заманбап, инновациялык ыкмаларын колдонуу менен билим берүү процессинин интеграцияланган маалыматтык системасына ээ болууга тийиш.

3.5. НББП студенттердин окуу жүктөмүнө, окуу көрсөткүчтөрүнө жана бүтүрүүсүнө, бүтүрүүчүлөрдүн ишке орношуусуна жана кесиптик ишмердигине мониторинг жүргүзөт. Активдүү бүтүрүүчүлөр ассоциациясынын/союздун болушу.

Стандарт 4 «Педагогикалык жана окуу-көмөкчү кызматкерлер»

ЖОЖ өзүнүн окутуучуларынын компетенттүүлүгүнө ишениши керек. ЖОЖ өз кызматкерлеринин кесиптик деңгээлин жогорулатууда жана ишке алууда адилеттүү жана ачык-айкын процесстерди колдонууга тийиш. ЖОЖ профессордук-окутуучулук курамдын квалификациясы билим берүү программаларынын керектөөлөрүнө жооп беришин камсыз кылууга тийиш.

Баалоо критерийлери

4.1. ЖОЖ кадрдык потенциалы ишке ашырылып жаткан НББП жана эмгек мыйзамдарынын талаптарына ылайык келүүгө тийиш.

4.2. ЖОЖ инновациялык билим берүү программаларын жана окутуу технологияларын киргизүү үчүн профессордук-окутуучулук курамдын жана профессордук-окутуучулук курамдын квалификациясын жогорулатуу системасынын бар экендигин көрсөтүшү керек. Мугалимдердин кесиптик жана инсандык өнүгүүсүнө түрткү берүү үчүн шарттарды түзүү. Академиялык мобилдүүлүктү өнүктүрүү, тиешелүү тармактардан практиктерди окутууга тартуу. Жаш мугалимдерди колдоо.

4.3. Мугалимдер окуу куралдарын, окуу китептерин жана башка методикалык иштеп чыгууларды үзгүлтүксүз басып чыгарышат жана өркүндөтүшөт.

4.4. НББП студенттери тийиштүү адам ресурстары (кураторлор, академиялык кеңешчилер, жатаканадагы мугалимдер ж.б.) менен камсыз кылынат.

4.5. ЖОЖ профессордук-окутуучулук курамдын ишмердүүлүгүнө мониторингди камсыз кылууга тийиш. Окутуунун сапатын баалоонун ар кандай механизмдерин уюштуруу (студенттерге суроо берүү, профессордук-окутуучулук курамдын сабактарына катышуу).

4.6. ЖОЖ атайын ыкмалар аркылуу профессордук-окутуучулар курамынын канааттануусуна мониторинг жүргүзүүнү камсыз кылууга тийиш. ЖОЖтун жетекчилиги ар кандай маселелер боюнча профессордук-окутуучулар курамынын суроо-талаптарына жооп бериши керек.

Стандарт 5 «Материалдык жана маалыматтык ресурстар»

ЖОЖ жетишерлик жана окуу максаттарына ылайыктуу болгон жетиштүү окуу ресурстарынын жана студенттерди колдоо кызматтарынын болушун камсыз кылууга тийиш. Программаларды ишке ашыруунун ыкмалары студенттерди окуу процессин биргелешип курууда активдүү роль ойноого түрткү бериши керек. ЖОЖ студенттерди, профессордук-окутуучулар курамын, иш берүүчүлөрдү жана башка кызыкдар тараптарды тартуу жана маалымдуулук принциптеринин негизинде ишке ашырылып жаткан ишмердүүлүгү, алардын демилгеси, тынымсыз өнүгүүсү жана өзгөрүлүп жаткан шарттарга ыңгайлашуусу жөнүндө коомчулукка маалымдоого тийиш.

Баалоо критерийлери

5.1. ЖОЖ НББПнын инфраструктурасынын өзүнүн ишинин өзгөчөлүктөрүнө, анын ичинде билим берүү программаларын жана дистанттык окутууну ишке ашырууга ылайык келерин көрсөтүшү керек. Аудиториялар, лабораториялар, байланыш жана компьютердик жабдуулар, окуу полигондору, технопарктер жогорку талаптарга жооп бериши керек. НББП жалпы коомчулукту жана кызыкдар тараптарды маалымдоо үчүн маалыматты таратуунун ар кандай ыкмаларын (анын ичинде ММК, веб-ресурс, маалымат тармактары, ЖОЖтун веб-сайты ж.б.) колдонушу керек.

5.2. ЖОЖ окуу процессинде коопсуздук талаптарынын жана санитардык-гигиеналык ченемдердин сакталышын камсыз кылууга тийиш.

5.3. ЖОЖ студенттердин сабактан тышкаркы иштери үчүн эң ыңгайлуу шарттарды түзүүгө тийиш. Студенттерге төмөндөгүдөй кызмат көрсөтүүлөрү тийиш: ашкана, жатакана, компьютердик борбор, китепкана, окуу залдары, спорт залдары, стадион, медпункт ж.б.

5.4. ЖОЖ студенттерге ар кандай студенттик уюмдарды, форумдарды, онлайн коомдоштуктарды ж.б. түзүү аркылуу бири-бири менен баарлашуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга тийиш.

5.5. Окуучуларды социалдык жактан колдоо системасы бар. Бул системанын негизги принциптери жана жоболору документтештирилген жана кызыкдар тараптарга, анын ичинде бүтүндөй коомго жеткиликтүү. Түзүлгөн социалдык колдоо кызматы бул багыттагы иштерди координациялайт.

Стандарт 6 «Илимий-методикалык жана изилдөө иштери»

ЖОЖ адистерди жана практиктерди, ошондой эле мыкты чет элдик жана ата мекендик окутуучуларды илимий, методикалык жана илимий изилдөө иштери сыяктуу иш-чараларды окутууга тартуу аркылуу НББПнын сапатын камсыз кылууга тийиш. Илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү, илимди окуу процессине интеграциялоо, кызматкерлердин жана студенттердин илимий-изилдөө иштеринин натыйжаларын жарыялоо үчүн шарттарды түзмөйүнчө илимий изилдөөлөрдүн натыйжаларын окуу процессине киргизүүгө басым жасоо мүмкүн эмес.

Баалоо критерийлери

6.1. НББПнын кызматкерлер илимий изилдөөлөрдү жүргүзүп, анын натыйжаларын окуу процессинде колдонот. Студенттер илимий-изилдөө иштерине активдуу катышууда.

6.2. ЖОЖ материалдык жана маалыматтык ресурстардын НББПнын өзгөчөлүктөрүнө шайкештигин көрсөтүшү керек. Алардын илимий изилдөөлөр үчүн жеткиликтүүлүгүн камсыздайт.

6.3. Илимий стажировкаларды өнүктүрүү, мыкты чет элдик жана ата мекендик окутуучуларды тартуу.

6.4. ЖОЖ кызматкерлердин жана студенттердин илимий ишмердүүлүгүн стимулдаштыруу системасын көрсөтүшү керек.

6.5. ЖОЖ кызматкерлердин жана студенттердин кадыр-барктуу басылмаларда жарыялоо активдүүлүгүн жогорулатуу боюнча чаралар көрүлүп жатат.

7. ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ ЖАНА ТОЛУКТООЛОРДУ КИРГИЗҮҮНҮН ТАРТИБИ

7.1 Учурдагы аккредитациялоо стандартына аны мындан ары өркүндөтүү максатында өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилүүдө.

7.2 АРТКИ стандартка өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизет.

7.3 Билим берүү уюмдары жана башка кызыкдар органдар колдонуудагы стандарттарга өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү демилгесин көтөргөн учурда, сунуштар жана сын-пикирлер АРТКИге жиберилет.

7.4 АРТКИ келип түшкөн сунуштарга жана сын-пикирлерге алардын негиздүүлүгүнө жана максатка ылайыктуулугуна белгиленген тартипте экспертиза жүргүзөт.

7.5 Аккредитациялоонун колдонуудагы стандартына өзгөртүүлөр жана толуктоолор, алар бекитилгенден кийин АРТКИнин директорунун буйругу менен өзгөртүүлөр менен жаңы редакцияда же колдонуудагы стандартка кошумча брошюра түрүндө бекитилет.

8. АДАБИЯТ

1. Кыргыз Республикасынын 2023-жылдын 11-августундагы № 179 “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамы.

2. 2021-2023-жылдарга Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү концепциясы.

3. 2021-2040-жылдарга Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү стратегиясы.

4. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2021-жылдын 4-майдагы № 200 “Кыргыз Республикасында 2021-2040-жылдарга билим берүүнү өнүктүрүү программасын бекитүү тууралуу” токтому.

5. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 15-майдагы No 246 “Билим берүү тармагындагы аккредитациялоо боюнча ченемдик укуктук актыларды бекитүү тууралуу” токтому.
6. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин Жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты.
7. Европалык жогорку билим берүү мейкиндигинде (ESG) сапатты камсыздоо боюнча стандарттар жана колдонмолор (жаңы версия) (2015-жылдын 14-15-майда билим берүү министрлеринин Ереван конференциясында бекитилген).
8. ECTS (Европалык кредиттерди которуу жана топтоо системасы) колдонуу боюнча колдонмо. - Европа Биримдигинин Басылмалар кеңсеси, 2015-жыл, ISBN 978-92-79-43562-1 (2015-жылдын 14-15-майында билим берүү министрлеринин Ереван конференциясында бекитилген).
9. Инженердик, информатика, архитектура, табият таануу, математика боюнча өзүнчө же ар кандай адистиктердин айкалышы боюнча дипломдук программаларды аккредитациялоонун жалпы критерийлери, инженерия, информатика/информатика, табигый илимдер жана математика (ASIIN), Дюссельдорф (Германия), 2012, 55 б.б.
10. Criteria for accrediting Engineering technology programs, ABET, 2012, Baltimore.
11. Accrediting standards, ACEJMC, 2006.
12. Quality Procedures in the European Higher Education Area and Beyond - Second ENQA Survey, ENQA, 2008, Helsinki.